

Kowalski, Wiesław Józef

Malarstwo Mikołaja Brüchera (1874-1957) z Luksemburga w Towarzystwie Naukowym Płockim

---

Notatki Płockie 47/2-191, 36-37

2002

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MALARSTWO MIKOŁAJA BRÜCHERA (1874-1957) Z LUKSEMBURGA W TOWARZYSTWIE NAUKOWYM PŁOCKIM

W sali wystawowej Działu Zbiorów Specjalnych Biblioteki im. Zielińskich TNP 22 lutego 2002 r. odbyło się otwarcie wystawy - „Malarstwo Mikołaja Brüchera w fotografii Wiesława Józefa Kowalskiego, członka TNP i Płockiego Towarzystwa Fotograficznego im. Aleksandra Macieszy. Wystawa ta była pokłosiem pobytu autora w Luksemburgu, który 26 października 2001 r. uczestniczył w wernisazu autorskiej wystawy fotograficznej - „Polichromia płockiej katedry”.

W czasie mojego pobytu w Luksemburgu podziwiałem malarstwo Mikołaja Brüchera, współtwórcy polichromii płockiej katedry, który w latach 1904-1916 wspólnie z Władysławem Drapiewskim malował płocką świątynię.

Mikołaj Brücher urodził się 29 lipca 1874 r. w Elvingen, gdzie ukończył szkołę podstawową. W latach 1898-1901 pobierał naukę w Szkole Malarstwa Sakralnego u znanego w Europie malarza kościelnego Friedricha Stummela (1850-1919) w Kevelaer. W szkole tej poznał wielu malarzy.

Mikołaj Brücher (1874-1957) autoportret
Fot. W. Kowalski

Z niektórymi był zaprzyjaźniony do końca życia. Wśród nich byli polscy malarze bracia Drapiewscy z Pelpina - Władysław, Kazimierz i Leon

Polichromia w parafialnym kościele w Elvingen
Fot. W. Kowalski

Od czerwca 1902 r. do kwietnia 1904 r. Mikołaj Brücher kontynuował kształcenie w Kevelaer, a od 8 kwietnia do 4 lipca 1904 r. odbył razem z Władysławem Drapiewskim studyjną podróż do Włoch. W czasie podróży wykonał liczne kopie mistrzów sztuk pięknych.

Na początku XX wieku Kuria Płocka ogłosiła konkurs na wykonanie polichromii płockiej katedry. Projekt polichromii młodego mało znanego malarza Władysława Drapiewskiego został przyjęty z uznaniem. Władysław Drapiewski zaprosił do współpracy Luksemburczyka, najzdolniejszego artysty malarza ze szkoły malarskiej Stummela.

Brücher przebywał w Płocku z przerwami w latach od 6 sierpnia 1904 r. do 21 stycznia 1916 r.

W latach 1905-1907 Mikołaj Brücher kontynuował studia z Władysławem Drapiewskim w Antwer-

pii na Akademii des Beaux-Arts u prof. Piet-Jan van der Oudera ponadto w Monachium i Paryżu.

Brücher wspólnie z Władysławem Drapiewskim z dużym zaangażowaniem i po mistrzowsku realizował projekt zaakceptowany przez Komitet Odnowy Płockiej Katedry.

Dzieła malarskie Mikołaja Brüchera można spotkać na terenie Wielkiego Księstwa Luksemburg m.in. w: Mondorf, Grundhof, Dommeldingen, Hollriech, Burmeringen, Clerf, Esch-alzette, Remerschen, Luksemburg, Elvingen, Rumeligen, Livingen w Remich. Mikołaj Brücher był również autorem licznych wspaniałych projektów witraży.

Niedaleko rodzinnego domu malarza stoi parafialny katolicki kościół, w którym Mikołaj Brücher w latach 1930-1932 wykonał piękną polichromię i witraże. W domu rodzinnym artysty zachowały się autorskie ciekawe freski, a na ścianach wiszą liczne obrazy olejne, najczęściej portrety najbliższych i przyjaciół. Poza tym oglądałem liczne szkice, rysunki i obrazy, które Brücher namalował w czasie pobytu w Płocku.

W świątyni w Bettembourg oglądałem interesujące witraże wg projektów Brüchera. W stolicy Luksemburga odwiedziłem kaplicę domu macierzystego Zgromadzenia Sióstr od świętej Elżbiety, w której malaturę również wykonał sam Brücher.

Mikołaj Brücher przyjaciel rodziny Drapiewskich zmarł 2 lipca 1957 r. w rodzinnej miejscowości Elvingen. Jego doczesne szczątki spoczywają w rodzinnym grobowcu na cmentarzu przy parafialnym kościele, w którym wykonał polichromię i ciekawe witraże.

Malarstwo Kościelne w płockiej katedrze i w innych świątyniach na terenie Luksemburga, które zostały wykonane przez artystę malarza Mikołaja Brüchera zostało zaliczone do wybitnych dzieł sztuki sakralnej wspólnej Europy.

Grób Mikołaja Brüchera w Elvingen (Luksemburg)
Fot. W. Kowalski

Mikołaj Brücher, jako współtwórca polichromii płockiej katedry oraz autor „Pamiętnika”, w którym opisał swój pobyt w Płocku doczekał się w płockiej bazylice tablicy pamiątkowej. 15 maja 2001 r. odbyło się odsłonięcie i poświęcenie tablicy: „Mikołajowi Brücherowi (1874-1957), artyście, cenionemu malarzowi, współtwórcy polichromii katedry w latach 1904-1916. Jego pamięci - Rodacy z Luksemburga - w maju 2001”.

Zainteresowanych życiem i dziełem - twórców polichromii płockiej katedry, które zostało wykonane jako piękne dzieło malarskie odsyłam do „Notatek Płockich”, 2001 nr 189, w których opublikowałem artykuł pt. „Płocka katedra i jej polichromia” z bogatą bibliografią.

Władysław Drapiewski i Mikołaj Brücher, wybitni artyści malarze, wpisali się w historię sztuki sakralnej Polski i Luksemburga.

Wiesław Kowalski

BIBLIOGRAFIA

Augustynowicz J.: Człowiek ciszy. „Niedziela Płocka”, 2000 nr 43.
Góralski W.: Człowiek ciszy. „Notatki Płockie”, 2001 nr 186.
Kohn Jo: Kunstphotos der Malereien von Nikolaus Brücher ausgestellt. „Luxemburger Wort” 26 Oktober 2001.
Kowalski W; Polichromia płockiej katedry. Płock 2001 (album).
Kowalski W: Płocka katedra. Niedziela Płocka, 2001 nr 15.

Kowalski W.: Katedra i jej polichromia. (cz. I-II). Niedziela Płocka, 2001 nr 39 i 40.
Kowalski W.: Śladami Mikołaja Brüchera po Luksemburgu. Niedziela Płocka 2001 nr 50.
Malget J.: Nik Brücher - człowiek ciszy. Płock 2000.
Małecka Malarstwo Mikołaja Brüchera w fotografii. „Niedziela Płocka” 2002, nr 12.